

ILGALAIKĖ LIETUVOS EKONOMIKOS PERSPEKTYVA: TIKSLAI, AMBICIJOS, IŠRADINGUMAS

*Interviu su AB “DNB Bankas” vyresnioju analitiku
Roku Bancevičiumi*

Justas Gavėnas, EKT

DNB BANKAS LIETUVOJE

- Pripažintas vienu iš geriausiai klientus aptarnaujančiu banku šalyje trejus metus iš eilės
- Trečias šalies bankinėje rinkoje pagal valdomą turtą, paskolų ir indėlių portfelį.
- Teikia kokybiškas finansines paslaugas daugiau nei 700 tūkstančių individualių ir verslo klientų
- Vienas svarbiausių finansinių partnerių apdirbamajai pramonei, žemės ūkiui ir savivaldybėms
- Vienas aktyviausių šalies skolos vertybinių popierių rinkos dalyvių
- Teikia investicinės bei asmeninės bankininkystės, turto valdymo ir lizingo paslaugas
- Tarpininkauja nekilnojamojo turto rinkoje ir teikiant draudimo paslaugas
- Banko klientai gali patogiai naudotis antru pagal dydį aptarnavimo padalinių tinklu visoje Lietuvoje

**EKT atviri mokymai ir
seminarai 2012 metais**

**Daugiau
informacijos**

Justas Gavėnas, EKT: *“Viešojoje erdvėje šiuo metu vyrauja dvi priešingos nuomonės, susijusios su ekonomikos vystymosi perspektyvomis. Vieni teigia, kad turime ruoštis antrajai recesijos bangai, tuo tarpu kiti neįžvelgia ekonomikos lėtėjimo požymių. Kaip Jūs vertinate artimiausių kelerių metų ekonomikos vystymosi perspektyvas?”*

Rokas Bancevičius: *“Pasaulinė ekonomika iš esmės nėra atsigavusi po 2009 m. krizės, kuri išryškino fundamentalius neatitikimus ekonominėje sistemoje (turto burbulai, politinės integracijos trūkumas euro zonoje, nacionalinių biudžeto disbalansai ir t. t.), o tai reiškia, kad stiprios ekonomikos augimo tendencijos šiuo metu nėra. Per anksti sakyti, kad antroji krizės banga atsirita, tačiau pasaulio ekonomikoje yra nerimo ženklų. Mes nežinome kaip bus išspręsta vadinamoji “fiskalinio skardžio” krizė JAV arba kaip klostysis įvykiai Ispanijoje. Būtent nežinomybė ir yra problema, o tai reiškia, kad 2013 m. viskas gali būti taip pat kaip šiemet – daug neaiškumo, silpni investicijų lygiai, tačiau tai nereiškia, kad ekonomika trauksis. Aš manau, kad būtent vadinamasis “ekonomikos šliaužimo” scenarijus yra labiausiai tikėtinas. Lietuvai pasaulio ekonomikos tendencijos yra labai svarbios, tačiau reikia palaukti kaip Lietuvos eksportuotojams seksis paskutinįjį šių metų ketvirtį, kai Vokietija, ko gero, išgyvens recesiją. Šiemet Lietuvos apdirbamoji pramonė sėkmingai eksportuoja į Vakarų Europą nekreipdama dėmesio į ekonomikos problemas ten. Greičiausiai tai reiškia, jog mes nesame prasčiausi ir brangiausiai gaminantys tiekėjai.*

“Šiemet Lietuvos apdirbamoji pramonė sėkmingai eksportuoja į Vakarų Europą nekreipdama dėmesio į ekonomikos problemas ten. Greičiausiai tai reiškia, jog mes nesame prasčiausi ir brangiausiai gaminantys tiekėjai”
(R. Bancevičius)

Mažmeninės prekybos apimtys artėja prie 2008 – ujų metų lygio to meto kainomis, o gyventojų pajamų augimas bent jau neturėtų būti mažesnis nei šiemet. Neatsitikus nieko ypatingai blogo pasaulyje, augsime ir kitąmet, tiesa greičiausiai lėčiau”.

Justas Gavėnas,
EKT: *“Ar sutinkate su teiginiu, kad Lietuvos ekonomikos garvežys yra eksportas?”*

Justas Gavėnas,
EKT: *“Koks Euro zonos ir Euro vystymosi scenarijus labiausiai tikėtinas? Tarptautinė reitingų agentūra "Standard & Poor's" sumažino Ispanijos skolinimosi reitingą, Graikijos situacija taip pat nekelia didelio pasitikėjimo...”*

Rokas Bancevičius: *“Tai tik viena, tiesa svarbi, ūkio dedamųjų. Kalbant apie patį eksportą šiuo metu svarbus ne tik lietuviškos kilmės prekių pardavimas užsienyje, tačiau ir vadinamasis reeksportas (pervežimai iš Vakarų daugiausiai Rusijos kryptimi). Lietuviškos produkcijos eksportuotojai šiemet didina eksporto apimtis nepaisant problemų Vakaruose, kur jie stabiliai veža didžiąją dalį savo gaminių pastarąjį dešimtmetį. Maisto pramonė didina eksporto apimtį į Rusiją, jos eksporto geografija keičiasi. Reeksportas labai priklausomas nuo padėties Rusijoje, o ši priklausoma nuo naftos kainos. Be abejo daugiau eksporto norėtųsi į sparčiau besivystančias pasaulio dalis. Taip pat, Lietuvoje yra labai maža paslaugų eksporto dalis, čia norėtųsi spartesnio augimo. Paslaugų eksportas yra imlus darbo jėgai, taigi, teoriškai augant tokio tipo eksportui mažėtų ir bedarbių. Tiesa, Lietuvoje tam reikia prieinamos išsilavinusios (realius įgūdžius turinčios) darbo jėgos. Didžioji dalis nedirbančiųjų šiuo metu tuo pasigirti negali, todėl reikalingas aktyvesnis valstybės vaidmuo juos perkvalifikuojant”.*

Rokas Bancevičius: *“Situacija labai sudėtinga, išgyvename istorinius procesus. Iš šio taško galima nueiti ir iki integruotos Europos federacijos ir iki karinių konfliktų Europoje. Reikėtų šitą procesą matyti plačiau – politikams šiuo metu reikia priimti neįtikėtinais sunkius sprendimus, nes Europos sostinės yra prašomos perduoti savo galias Briuseliui. Taigi, vienerių metų euro perspektyva yra paprasta – daug nežinomybės ir nuolatinis spaudimas politikams apsispręsti, kokį Europos projektą jie nori matyti. Tolimesnė perspektyvą priklausys būtent nuo politinių sprendimų”.*

Išsilavinimas:

- Oksfordo universitetas (2009 – 2010).
Ekonominės istorijos magistras
- Birmingemo universitetas (2006 – 2009).
Ekonomikos bakalauras

Profesinė karjera:

- AB DNB bankas (nuo 2012). Vyresnysis analitikas
- AB bankas "Finasta" (2011-2012).
Nuosavų investicijų dileris Iždo departamente

Kita veikla:

- Mokslinių straipsnių autorius
- Šiuo metu su Oksfordo universiteto ekonomistu Dr. Rui Esteves ruošia studiją apie bankrotų įtaką vėlesniam valstybių skolinimuisi obligacijų rinkoje ir jo kainai

Rokas Bancevičius

**Atviri mokymai
"Kontrolė ir biudžetas"**

**Daugiau
informacijos**

Justas Gavėnas, EKT: *“Istoriškai prisijungimas prie Euro zonos Lietuvai buvo vienas iš strateginių tikslų, tačiau pastaruoju metu kalbos apie Euro įsivedimą pritilo. Ar Jūs manote, kad Lietuvai įsivesti Eurą yra naudinga?”*

Rokas Bancevičius: *“Euro įsivedimo plusai ir minusai yra aptarti daugybę kartų ir keista, kad likus vienam žingsniui Lietuva pradėjo blaškytis. Mes jau veik du dešimtmečius neturime plaukiojančio valiutos kurso, tad visus neigiamus tokios pinigų politikos vaisius esame prisiėmę. Eurą mes jau turime, tik lito pavidalu, o dėl šios priežasties negauname euro plusų – neturime priėjimo prie Europos Centrinio banko, rinkos gali spekuliuoti mūsų valiutos devalvacijos tema ir t. t. Likdami be euro mes sutaupyti tik vienoje vietoje – neprisidėtume prie fiskalinio stabilumo fondo. Tai gerai, tačiau tai reiškia, kad Lietuvai atsidūrus bėdoje mūsų taip pat niekas negelbėtų. Galiausiai mes ir vėl atsiskiriame nuo naujosios Europos kūrimo procesų. Nuėję į vieną susitikimą sakome, kad neprisidėsime prie euro projekto, nes europiečiai nesusitvarko su savo problemomis, o kitame susitikime prašome mums padidinti Europos Sąjungos paramą 2014 – 2020 - ujų metų finansinėje perspektyvoje... Greitu metu būsime vienintelė Baltijos šalis be euro. Eurą kaip valiuta – išliks, tik gali skirtis juo besinaudojančių valstybių skaičius“.*

“Galiam mes ir vėl atsiskiriame nuo naujosios Europos kūrimo procesų. Nuėję į vieną susitikimą sakome, kad neprisidėsime prie euro projekto, nes europiečiai nesusitvarko su savo problemomis, o kitame susitikime prašome mums padidinti Europos Sąjungos paramą 2014 – 2020 - ujų metų finansinėje perspektyvoje...” (R. Bancevičius)

Justas Gavėnas, EKT: *“Kokios Lietuvos ekonomikos vystymosi perspektyvos?”*

Rokas Bancevičius: *“Artimiausius kelerius metus laukia 1 - 3 proc. BVP augimas dėl ekonomikos neapibrėžtumo užsienyje, o toliau viskas priklausys nuo ekonomikos politikos Lietuvoje. Jei nebus užsienio investicijų, jei nebus išspręsta struktūrinio nedarbo problema, jei biudžetas jaus pastovų spaudimą dėl struktūriškai išsibalansavusio Sodros biudžeto, 1 - 3 proc. dydžio augimas gali tapti norma. Tiesa, svarbus vaidmuo teks ir bankinei sistemai – reikės priimti aktyvesnį vaidmenį investicijų finansavime“.*

Justas Gavėnas, EKT: “2012 m. spalio 8 d. naujienų portale “Delfi“ buvo išpublikuotas ekonomisto Ž. Maurico straipsnis [“Ar įmanoma padaryti taip, kad gyventojai patys norėtų mokėti mokesčius?”](#), kuriame pateikiamos netradicinės užsienio šalių iniciatyvos mokesčių surinkimo srityje. Kuriose 2 – 3 srityse, Jūsų manymu, galima būtų atlikti ekonominį eksperimentą, susijusį su mokesčių surinkimu Lietuvoje?”

Justas Gavėnas, EKT: “Analizuojant Lietuvos ekonomistų pasisakymus apie Visagino atominės elektrinės projektą man susidarė įspūdis, kad Lietuvoje egzistuoja 2 ekonomikos mokyklos: G. Nausėda, Ž. Mauricas ir Jūs pasisakote už naujos atominės elektrinės projektą, tuo tarpu R. Rudzkiš ir R. Kuodis – prieš. Kaip galėtumėte pakomentuoti priešingas ekonomistų pozicijas tuo pačiu klausimu?”

Rokas Bancevičius: “Man labai patiko berods R. Kuodžio idėja įpareigoti darbuotoją, o ne darbdavį, pervesti senatvės pensijos draudimo įmoką nuo atlyginimo Sodrai. Dabar darbuotojas gauna tarkim 1.000 Lt ir mato iš jo atlyginimo išskaičiuojamus mokesčius, šiuo atveju 240 Lt. Tačiau jis nemato darbdavio už jį sumokamos sumos, kuri sudaro beveik trečdalyį nominalaus atlyginimo ir yra darbuotojo įnašas į jo ateities pensiją. Jei darbuotojas gautų ir matytų visą darbdavio jam išleidžiamą sumą (šiuo atveju maždaug 1.300 Lt) skirtumas tarp oficialiai ir neoficialiai gaunamo atlyginimo nebebūtų toks mažas. Pinigų yra tiek pat, tačiau darbuotojas turi didesnę paskatą reikalauti gauti atlyginimą oficialiai. Ši idėja kartu su Sodros reforma, kai pensija būtų labiau susieta su sukauptų įmokų suma padėtų mažinti šalies šešėlinį darbo užmokesčio fondą”.

Rokas Bancevičius: “Pavadinti tai ekonomikos mokyklomis, kiek netikslu. Paprasčiausiai, žvelgiant į finansinį atominės elektrinės modelį, akivaizdu, kad būsimas elektrinės pelningumas priklausys nuo to ar pasitvirtins prielaidos naudotos kuriant komercinį modelį. Kiti dar prideda, kad pats modelis yra per siauras – nėra svarstomi alternatyvūs energijos tiekimo šaltiniai (visų pirma energijos ir šilumos kogeneracija). Tai reiškia, jog atsakymas, ar statyti atominę elektrinę neglūdi keliuose aritmetiniuose veiksmuose, kur visų skaičiuotojų atsakymai būtų vienodi. Dėl to ir kyla natūrali diskusija ir argumentų įvairovė”.

“Vėjo ir saulės energija yra per brangi. Suprantama, kai turtingos Vakarų šalys subsidijuoja saulės ar vėjo energiją taip kurdamos paskatas moksliniam - industriniam sektoriui vystytis. Tačiau Lietuva neturi tam pinigų. Esant dabartinėms technologijoms ir jų efektyvumui tik švaistome brangius pinigus vaikydamiesi madų“ (R. Bancevičius)

Justas Gavėnas, EKT: *“2012 m. spalio 23 d. “mėgavomės” naujojo 450 MW naujojo Elektrėnų kogeneracinio bloko atidarymu, (nepaisant to, kad elektros kainos dedamoji šiame bloke daugiau nei dvigubai viršija elektros energijos rinkos kainą (15,50 ct/kWh), kurią Valstybinė kainų ir energetikos komisija nustatė 2011-09-26 d. nutarimu Nr. O3-251) Visagino atominės elektrinės projekto tęstinumas po referendumo 2012 m. spalio 14 d. taip pat yra po dideliu klausuku... Prognozuojama, kad išmokos atsinaujinančių energijos išteklių gamintojams 2020 - aisiais metais sieks 800 milijonų LTL ... Kokios energetikos vystymosi perspektyvos laukia mūsų artimiausioje ateityje?”*

Rokas Bancevičius: *“Suskystintų dujų terminalas yra labai svarbus projektas, nes pasaulyje prasidėjo dujų revoliucija, kai daugiausiai dėl naujų telkinių JAV yra kilęs milžiniškas spaudimas dujų kainai kristi. Tiesa, JAV kol kas neturi techninių galimybių dujas eksportuoti, bet tai po keleto metų pasikeis. Šiuo metu už dujas ir šilumą mokame pagal naftos ir dolerio, o ne dujų kainą. DNB banko naftos analitikai prognozuoja naftos kainą artimiausius trejus metus šiek tiek mažėsiant iki maždaug 80 - 90 JAV dolerių lygio, taigi tikėtis stipriai pigesnio šildymo, kol dujų kaina yra susieta su naftos kaina yra sunku. Kalbant apie alternatyvią energiją vienintelės hidroenergijos gamyba Lietuvoje turėtų šiokią tokią finansinę logiką (dar svarstyтина požeminė termoenergija), tačiau naujų hidroelektrinių steigimas yra iš esmės sustabdytas. Vėjo ir saulės energija yra per brangi. Suprantama, kai turtingos Vakarų šalys subsidijuoja saulės ar vėjo energiją taip kurdamos paskatas moksliniam - industriniam sektoriui vystytis. Tačiau Lietuva neturi tam pinigų. Esant dabartinėms technologijoms ir jų efektyvumui tik švaistome brangius pinigus vaikydamiesi madų“.*

Justas Gavėnas,

EKT: *“Kokias konkrečias ekonomikos skatinimo priemones galėtumėte rekomenduoti naujai besiformuojančiai valdančiajai daugumai?”*

Justas Gavėnas,

EKT: *“Kokias iniciatyvas turi įgyvendinti verslo įmonės tam, kad augtų įmonių apyvartos, pelningumas, pridėtinė vertė?”*

Rokas Bancevičius: *“Tų pasiūlymų bei ekonomikos skatinimo receptų yra priteikta labai daug. Rekomenduočiau apskritai visam politiniam elitui susitarti dėl 3 - 4 aiškiai įvardintų nacionalinių tikslų, ties kuriais būtų dirbama artimiausią dešimtmetį. Lietuva yra tokia nedidelė, taip sąlyginai lengvai valdoma ir yra tiek daug sėkmingų ekonomikos augimo pavyzdžių užsienyje, kad net keista kaip niekas nenori tapti istorine asmenybe apversdamas Lietuvos ekonominės raidos tėkmę. Strateginiai šalies tikslai galėtų būti, tarkim, triskart didesnis vienam žmogui tenkantis TUI kiekis, dvigubai didesnės Lietuvos eksporto apimtys ir būti X vietų aukščiau mažiausiai korumpuotų šalių reitinge po dešimties metų. Turint tik šiuos 3 tikslus ir kasdien dirbant ties jais per artimiausią dešimtmetį būtų galima pasiekti labai daug. Be abejo iš šių 3 tikslų išeina daugybę gerų dalykų – žemesnis nedarbas, aukštesni atlyginimai, geresnė gyvenimo kokybė ir t. t. Todėl ir receptus reikia siūlyti pagal tai koks yra tikslas, o ne šiaip sau. Šiuo metu (ypač porinkiminiu laikotarpiu) tokio ilgalaikio ekonomikos tikslo ar ambicijos sunku įžvelgti ir būtent čia ir yra pagrindinė Lietuvos ekonomikos problema“.*

Rokas Bancevičius: *“Tai išties priklauso nuo įmonės veiklos, kokioje rinkoje ji veikia ir t. t. Visgi žvelgiant į Lietuvos verslą akivaizdu, kad gamybos / aptarnavimo kaštai nuo 2009 m. buvo gerokai sumažinti ir išliko maži, tad tarkime didinti pelningumą dar mažinant kaštus kažin ar pavyks. Tokiu atveju lieka apyvartos ir pridėtinės vertės didinimas. Čia svarbų vaidmenį sudaro gebėjimas nueiti į kitas rinkas, nes tai padeda didinti pajamas. Taip pat svarbus paslaugos ar produkto kokybės / prekės ženklo stiprinimas garantuojantis didesnę pelno maržą. Tam reikia investicijų“.*

Atviri mokymai ir seminarai 2012 metais

VADOVAUJANTIEMS
DARBUOTOJAMS:
“KONTROLĖ IR BIUDŽETAS”

**Daugiau
informacijos**

GAMINTOJAMS IR
PREKYBININKAMS: “MAŽMENINĖS
PREKYBOS PRINCIPAI: STEBĖTOJŲ
VIRTIMAS PIRKĖJAIŠ”

**Daugiau
informacijos**

PRAKTINIAI MOKYMAI
VADOVAMS IR PERSONALO
DARBUOTOJAMS:
“VERTINAMASIS POKALBIS”

**Daugiau
informacijos**

Strategija. Efektyvumas. Vertė

UAB “Ekonominės konsultacijos ir tyrimai”

J. Jasinskio g. 16B, Vilnius, LT - 01112

Tel.: (+370 5) 25 26 225

Faks.: (+370 5) 25 26 226

El. paštas: ekt@ekt.lt

www.ekt.lt